

תכניות לימוד מאושרות לקורסים הבאים:**תכנית הקורס "ממונים על הבטיחות בעבודה"****תוכנית לימודים - חלוקה לחטיבות ונושאים לפי שעות****חלק ראשון : גורמי סיכון תהליכים וטכנולוגיות****חטיבה 1: סיכונים כלליים ומכניים (כולל מקורות אנרגיה עיקריים ומגזרים מסוכנים)**

שעות לימוד	נושא	מס'
2	כלי יד וכלי כוח, מערכות פנאומטיות והידראוליות	1.
10	גידור מכונות, תאונות אופייניות, פתרונות : הגדרות, סיווג, בעלי אחריות סקרי סיכונים במכונות סוגי מיגונים התאמת מיגון תקנים, מפרטים טכניים והוראות יצרן גידור לבטח, פסקי דין	2.
4	ציוד מכני הנדסי : סוגים, סיכונים, תקנים, הפעלה	3
8	בטיחות בחשמל : מושגי יסוד בחשמל תקנים ישראלים רשמיים לציוד חשמלי חוק החשמל ותקנותיו - רישוי חשמלאים תקנות הבטיחות בעבודה חשמל התש"ן 1991 עריכת סקר סיכוני חשמל עבודה עם כלים מיטלטלים המוחזקים ביד התנגדות והשפעת הזרם על גוף האדם הופעת מתח על מעטפת מתכתית של מכשיר עקרון אמצעי הגנה מפני חישמול שיטות הארקה, מפסק מגן לזרם דלף (פחת) שנאי מבדל הפרד מגן, בידוד כפול, מתח נמוך מאד ציוד מגן אישי, תאונות חשמל ולקחיהן עזרה ראשונה לנפגעי התחשמלות	4
4	מבואות לתהליכי ייצור, לחוזק חומרים, תחזוקה, אדם כשיר	5
4	שיטות ריתוך, בטיחות, בחירת שיטה לפי תהליך	6
8	עבודות בניה ובניה הנדסית הגדרות, צו הבטיחות בעבודה (עבודות בניה הנדסית) בעלי תפקידים באתר, אחריות, שלבי בניה עבודות עפר פיגומים טפסות, סולמות הריסות ציוד בניין, חשמל בבניין בניה הנדסית תשתיות	7
6	עבודה בגובה והגנה מנפילות הגדרות, בעלי תפקידים בעבודה בגובה הדרכה לפי סוגי עבודות בגובה ציוד עבודה וציוד מגן לעבודה בגובה	8
4	חקלאות – טרקטורים ומיכון, חומרי הדברה, גידול בע"ח	9
(סה"כ: 50)		

חטיבה 2: כלים ומתקנים טעוני בדיקות

שעות לימוד	נושא	מס'
4	דודי קיטור ומכלי לחץ, כולל תקנות	10
4	מכונות ואביזרי הרמה, (סיווג וחקיקה), פיגומים ממוכנים	11
2	עגורנים (ג, ד) עגורנאים ואתתים	12
4	עגורני צריח וניידים	13
2	מלגזות	14
4	מעליות דרגנועים ומעלונים	15
(סה"כ: 20)		

חטיבה 3: סיכונים כימיים וביולוגיים

4	חומרים מסוכנים: חקיקה, אחסון ושינוע חומ"ס במפעל, היתר רעלים	16
2	סיכונים ביולוגיים בעבודה (כולל מחלות זואונוטיות)	17
2	תקנות הבטיחות בעבודה (בטיחות וגיהות תעסוקתית בעבודה עם גורמים מסוכנים במעבדות רפואיות, כימיות וביולוגיות)	18
2	תקנות הבטיחות בעבודה (גיליון בטיחות, סיווג, אריזה, תיוג וסימון של אריזות)	19
2	מקום מוקף, סיכונים, חקיקה, תאונות	20
(סה"כ: 12)		

חטיבה 4: סיכוני אש ואחסון

8	בטיחות אש - שיטות ואמצעים בכיבוי סדנה בבטיחות אש - שיקולי בטיחות בתכנון לרבות מערכות גילוי וכיבוי	21
2	בטיחות בשימוש בדלקים ובאחסונם	22
4	תקנות רישוי עסקים (אחסנת נפט); גז טבעי	23
2	ניהול מחסנים	24
(סה"כ: 16)		

חטיבה 5: תנאים סביבתיים וסיכונים פיזיקליים

2	רעש והגנת השמיעה (הבט גהותי וחוקי)	25
4	רעש - מניעה והנחתה (פתרונות טכניים והנדסיים)	26
6	קרינה מייננת ובלתי מייננת (כולל בטיחות בלייזרים)	27
2	תאורה כגורם בבטיחות וגהות	28
3	אוורור תעשייתי	29
2	נוחות ומעמסים אקלימיים (חום, לחות, תנועת אויר, ...)	30
3	ארגונומיה	31
(סה"כ: 22)		

חטיבה 6: גהות ובריאות תעסוקתית

2	מבוא לפיזיולוגיה ואנטומיה של גוף האדם	32
2	מבוא לרפואה תעסוקתית ומחלות מקצוע	33
2	סקר מכין	34
12	גהות תעסוקתית: דרישות החוק והתקנות; הכרת גורמי סיכון גהותיים: חומרי הדברה, חומרים מסרטנים, מדדים ותקני חשיפה - (TLV), בקרה ומניעה, הרמה נכונה וטלטול משאות, פגיעות גב תחתון	35
2	רפואה תעסוקתית	36
4	רפואה תעסוקתית	37
(סה"כ: 24)		

חטיבה 7: הגורם האנושי והגנות על העובד

4	הגורם האנושי: היבטים פסיכולוגיים בבטיחות, זיהוי דפוסי התנהגות מסוכנים, טכניקות התמודדות ושינוי דפוסי התנהגות	38
7	אספה/נויה רטוח/חייח רטרודה רמשמרוח	39

4	עזרה ראשונה - החיאה	41
(סה"כ: 14)		

חלק שני : מערכת הבטיחות והגהות

חטיבה 1 : המערכת הארגונית - גופים ומוסדות העוסקים בבטיחות וגהות

1	מערך הבטיחות הארצי (כללי)	42
1	מערך הבריאות התעסוקתית הארצי וקופות החולים	43
1	מינהל הבטיחות – משרד הכלכלה, סמכויות המפקח	44
1	המוסד לבטיחות ולגהות - מבנה ותפקוד (כולל מרכז מידע)	45
1	המוסד לביטוח לאומי - ענף נפגעי תאונות עבודה ; קרן למימון פעולות בטיחות	46
1	ארגון הממונים על הבטיחות בעבודה	47
2	המשרד להגנת הסביבה - האגף לחומרים מסוכנים	48
2	מכון התקנים	49
2	רשויות להכשרת בעלי תפקידים בבטיחות	50
2	בעלי תפקידים בתחום הבטיחות ובריאות תעסוקתית	51
(סה"כ: 14)		

חטיבה 2 : המערכת החוקית והמשפטית - חוקים ותקנות ואחריות הממונה

2	המבנה השלטוני – חוקי המדינה דרכי החקיקה	52
4	אחריות המשפטית של הממונה : מינהלי, אזרחי, פלילי	53
2	אישייות משפטיות : חברות, אגודות, עמותות, קבלני עבודות, קבלני כ"א, מבצע, מזמין, יזם	54
1	בעלי תפקידים במערך הבטיחות ובארגון ואחריות המשפטית שלהם	55
4	חוק ארגון הפיקוח ותקנותיו	56
6	פקודת הבטיחות בעבודה ותקנותיה רוחת העובד- חקיקה, תקינה, נהלים	57
3	פקודת התאונות ומחלות משלוח יד : חובת הודעה, טיפול באירוע בטיחות	58
2	חוקי עבודת נשים ונוער - תקנות בטיחות רלוונטיות	59
2	חוק ותקנות רישוי עסקים	60
(סה"כ: 26)		

חלק שלישי : ארגון וניהול בטיחות וגהות

חטיבה 1 : עבודת הממונה

2	מושגי יסוד בניהול בטיחות וגהות	61
2	תפקיד הממונה על הבטיחות	62
2	ארגון מערך הבטיחות במפעל וניהולו, תכנון עבודת הממונה	63
4	ארגון הבטיחות באתרי בניה, תכניות חובה נדרשות בחקיקה בבטיחות	64
2	היתרים ואישורים שנדרשים מתוקף חוקי בטיחות לצורך ניהול הבטיחות בארגון	65
4	כלכלה בבטיחות ושיטות לניהול תקציב בטיחות	66
4	העסקת קבלני שירותים וקבלני כ"א, אחריות חוזית ומשפטית	67
4	כתיבה טכנית – נהלים, הוראות עבודה ובטיחות	68
8	סדנה להכנת עבודת גמר	69
4	הדרכת עובדים ובעלי תפקידים אחרים בבטיחות ; הדרכת בטיחות של הנהלת הארגון	70
2	תכנון ותרגול מצבי חירום בשגרה	71
4	תחקיר בטיחותי	72
6	חקירת תאונות ואירועי בטיחות אחרים, הכנת דו"ח חקירה והפקת לקחים	73

75	תהליך קבלת רישיון לניהול עסק, מפרטים אחידים	4
		(סה"כ: 54)

חטיבה 2: ניהול בטיחות וניהול סיכונים

76	תקני ניהול בטיחות: 18001, תקנים אחרים בבטיחות ובריאות תעסוקתית	2
77	תקנות ארגון הפיקוח על העבודה (תכנית לניהול הבטיחות)	2
78	שיטות לניתוח סיכונים	8
79	תהליך קבלת החלטות, יישום ובקרה	4
80	תכנית לניהול בטיחות - תקנה	4
		(סה"כ: 20)

חטיבה 3: התנסות, המחשה ובחינת הישגים

81	סיוורים במפעל (בשני ענפים שונים)	10
82	מבחני ביניים	4
83	מבחן גמר בכתב	2
84	מבחן גמר בע"פ	3
		(סה"כ: 19)

שעות עבודה מעשית במקום העבודה (מחוץ למסגרת השעות הפרונטליות בקורס!)

85	עבודת גמר (פרוייקט לפי הנושאים שבנוהל) בליווי חונך – <u>לא</u> נכלל בתכנית הקורס	40 *
----	--	------

סה"כ שעות לימוד בקורס ממונים על בטיחות בעבודה = 291 שעות

הערות

- 1.1. יחידת לימוד היא בת 45 דקות.
- 1.2. אין להעביר יותר מ – 2 יחידות לימוד ברציפות ללא הפסקה ביניהן.
- 1.3. רשות המבקשת לקיים קורס להכשרת ממונים על בטיחות בעבודה אשר טרם קיימה קורס זה חייבת להיות בעלת ניסיון של 3 שנים לפחות בקיום קורסים אחרים טעוני אישור מטעם מפקח העבודה הראשי בנושא בטיחות וקיימה לפחות שלושה קורסים כאלה.
- 1.4. יש להעביר את הנושאים לפי הסדר המופיע בתכנית המאושרת לעיל. ניתן לאשר חריגה באישור מראש מאת מרכז הנושא בהנהלת מינהל הבטיחות.

2. תנאי קבלה לקורס :

- 2.1. מועמד המבקש מהרשות להתקבל לקורס חייב לעמוד בדרישות המינימאליות המפורטות בנספח 5 ;
- 2.2. הרשות תקיים ועדת קבלה לקורס ותבדוק את התאמת המועמדים. במועד הועדה ייבדקו מסמכים מקוריים בלבד.

2.3. בוועדה ישתתפו נציג המינהל ונציג הרשות. מפקח עבודה ראשי רשאי למנות חברי ועדה נוספים.

2.4. בקשה למועמד חריג :

2.4.1. מועמד שאינו עומד בדרישות הסף לקבלה לקורס (נספח 5) ומבקש אישור חריג, יפנה, בטרם כינוס ועדת הקבלה ולפני פתיחת הקורס, לרשות להכשרה בלבד, אשר תבדוק את התאמתו מבחינת השכלה והניסיון לפי דרישות מפקח העבודה הראשי בעניין (נספח 16).

2.4.2. שוכנעה הרשות להכשרה כי המועמד עונה לדרישות הני"ל, תעביר למינהל, בטרם קיום הועדה בקשה לקבלת אישור חריג (נספח 17), בצירוף התעודות המעידות על השכלתו הטכנית הנדסית, כולל פירוט מלא של המקצועות שלמד בכל קורס ושעות הלימוד לכל מקצוע, וכן ניסיונו בעבודה.

2.4.3. הרשות תמליץ בפני מינהל הבטיחות על התאמתו של המועמד, תוך ציון הסעיף בנוהל לפיו הוא מועמד מתאים. מפקח העבודה הראשי יחליט אם לאשר למועמד לעמוד בפני ועדת קבלה או יסרב.

2.4.4. הרשות להכשרה תודיע בכתב למועמד כי קיבל אישור חריג ויוכל להופיע בפני וועדת הקבלה.

הרשות תציג את האישור החריג בוועדה כאשר האישור חתום ע"י מפקח עבודה ראשי תוקפו של האישור כאמור לעיל יהיה לשנה אחת בלבד ועל המועמד להציג בוועדת הקבלה לקורס אישור מקורי שקיבל וכן מסמכים מקוריים שלפיהם קיבל אישור כמועמד חריג.

2.4.5. הרשות להכשרה תודיע בכתב למועמד שלא קיבל אישור כמועמד חריג, ותציין את הסיבה לסירוב.

2.5. לאחר קיום ועדת הקבלה, ולא יאוחר מיום פתיחת הקורס תעביר הרשות לאחראי במטה מינהל הבטיחות את ממצאי ועדת קבלה בהתאם לטופס הבא :

מועד הועדה	שם המועמד	השכלה	ניסיון	מס' אישור חריג	החלטת הועדה

3. מבחנים:

3.1. במהלך הקורס יתקיימו לפחות שני מבחני ביניים, מבחן סופי בכתב ומבחן הסמכה בעל פה לאחר מכן.

3.2. לאחר סיום הקורס יגיש התלמיד עבודת גמר שתיבדק ותיחתם על ידי הרשות באמצעותו של מרכז הקורס או מרצה מאושר. המינהל רשאי לבדוק באופן אקראי עבודות גמר שתבחרנה. התלמיד רשאי להגיש עבודת גמר בנושאים כדלקמן :

- 3.2.2. תכנית ניהול תקציב הבטיחות במפעל ;
- 3.2.3. ניתוח מעמיק של אירוע בטיחותי כולל מסקנות ליישום ולקחים ;
- 3.2.4. ניהול סיכונים באחת המחלקות ייצור במפעל ;
- 3.2.5. הכנת תכנית חירום במפעל ;
- 3.2.6. הכנת תכנית ארגון בטיחותי של אתר בניה ;
- 3.2.7. הכנת נהלים למפעל ;
- 3.2.8. נושא אחר בתחום הבטיחות ובריאות תעסוקתית שיאושר ע"י מרכז הנושא במטה המינהל ;
- 3.3. יודגש כי לא יתקבלו עבודות גמר משותפות ללא אישורו מראש של המפקח המלווה את הקורס ולא יאושר פרויקט גמר של ניתוח מפעל וירטואלי.
- 3.4. לא תותר כניסת מרצים בשעת הבחינה.
- 3.5. תלמיד שהשלים כל חובותיו בקורס, כולל נוכחות נדרשת, ושקיבל ציון משוקלל עובר עפ"י סעיף "ציונים", רשאי לגשת למבחן ההסמכה בעל פה .
- 3.6. בוועדת הבחינה בע"פ יהיו חברים שני נציגי המינהל אשר ימונו ע"י מפקח העבודה הראשי, כאשר אחד מהם ישמש כיו"ר הועדה, וכן נציג ארגון הממונים על הבטיחות. לא תתקיים ועדת הסמכה ללא נוכחותו של נציג ארגון הממונים. הנציג יהיה נוכח בכל שלבי ועדת ההסמכה. יו"ר הועדה רשאי להחליט כי הועדה תתקיים ללא נציג ארגון הממונים על הבטיחות וזאת בתנאי שקיבל על כך הודעה כתובה מראש שנבצר ממנו להשתתף בוועדה. נציג הרשות יכול להשתתף בוועדה כמשקיף בלבד, ללא זכות החלטה ומעורבות בהליך הבחינה. מפקח העבודה הראשי רשאי לשנות את הרכב הועדה, ולמנות חברים או משקיפים נוספים, עפ"י שיקול דעתו.
- 3.7. הרשות תישלח הודעה על קיום המבחן, בדואר רשום, שבועיים מראש לפחות, למפקח העבודה האזורי שבאזורו יתקיים המבחן, לנציג המינהל ולארגון הממונים על הבטיחות, או בדואר אלקטרוני עם אישור קריאה ותאום טלפוני.
- 3.8. ביום מבחן ההסמכה בעל פה ולפני קיומו, תגיש הרשות לוועדת הבחינה את תיקי הנבחנים, הכולל תיעוד הקורס, וכן את יומן הנוכחות עפ"י הנדרש בנהל. ועדת הבחינה תבדוק בטרם תחילת המבחן את תיקי הנבחנים. תלמיד שאינו עונה לדרישות החקיקה או/ו נוהל זה לא יתקבל לוועדת ההסמכה.
- 3.9. ועדת הבחינה תבדוק את ידיעותיו וכישוריו של התלמיד בנושאים הנלמדים בקורס, בנושאים כלליים הנוגעים לבטיחות, גהות ובריאות העובד, וכן בנושא עבודת הגמר שהוכנה על ידו.
- 3.10. בשעת המבחן יהיו נוכחים בחדר חברי ועדת הבחינה, המשקיפים והנבחן בלבד.
- 3.11. ועדת הבחינה תיקבע לגבי כל נבחן האם הצליח במבחן. הועדה תתעד את מהלך המבחן לפי טופס ש**בנספח 9**. על הועדה להקפיד על מילוי הטופס במלואו. תיעוד המבחן יישמר בתיק הקורס ובתיק התלמיד ברשות להכשרה. הועדה תהיה מוקלטת ומתועדת באמצעות מכשיר מדיה.

4. ציונים:

- 4.1. הציון המשוקלל עובר במבחני הביניים יהיה 70% לפחות (יש להגיש במרוכז את גיליון הציונים לוועדת ההסמכה);
- 4.2. בעבודת הגמר חייב התלמיד לקבל ציון 70%.
- 4.3. במבחן הגמר בעל פה חייב התלמיד להשיג ציון 70%.

5. תעודות:

- 5.1. הרשות תעניק תעודת גמר לתלמידים שמילאו כל חובותיהם, עפ"י דרישות נוהל זה. נוסח התעודה יהיה כמפורט בנספח 11.1.
- 5.2. הרשות תמלא את פרטי כל המשתתפים בקורס, (שסיימו בהצלחה או נכשלו) בנספח 10 ותעביר אותם למטה המינהל לא יאוחר מחודש מיום סיום הליך ההסמכה.
- 5.3. תלמיד שסיים קורס ממונים על בטיחות ועבר בהצלחה ועדת ההסמכה, יגיש למפקח העבודה הראשי בקשה לקבלת אישור כשירות בהתאם לנספח 12 בצירוף כל המסמכים הנדרשים. הבקשה תוגש לא יאוחר משנה מיום סיום הקורס.